

Posudek oponenta diplomové práce

Studijní program: **Ekonomie a hospodářská správa**

Studijní obor: **Ekonomická analýza**

Akademický rok: **2018/2019**

Název práce: **Vývoj produktivity práce a pracovních nákladů ve vybraných odvětvích v mezinárodním srovnání**

Řešitel: **Bc. Kamila Michlianová**

Vedoucí práce: **prof. Ing. Jakub Fischer, Ph.D.**

Oponent: **doc. Ing. Tomáš Pavelka, Ph.D.**

	Hlediska	Stupeň hodnocení
1.	Jasnost a srozumitelnost formulace tématu a cíle práce	1
2.	Míra naplnění cíle	1
3.	Logická stavba práce a vzájemná konzistence jednotlivých částí	1
4.	Rozsah a relevance popisu současného stavu	1
5.	Adekvátnost metod k řešení problému, korektnost výběru a aplikace	2
6.	Rozsah, hloubka a preciznost popisu výsledku	2
7.	Relevance a správnost diskuze výsledku	2
8.	Korektnost zpracování soupisu zdrojů a metody odkazování	1
9.	Relevance informačních zdrojů	1
10.	Korektnost použití informačních zdrojů (citace a parafráze)	1
11.	Gramatika, jazykový styl, terminologie	1
12.	Úprava práce	1

Konkrétní připomínky a dotazy k práci:

Musím ocenit hloubku analýzy, kterou autorka ve své práci provedla. Zajímavé je zejména doplnění vztahu produktivity a mezd o fixní kapitál, včetně jeho struktury. U automobilu oceňuji i snahu analyzovat finální výrobce a subdodavatele. I když, jak naznačuji níže, politika nadnárodních firem (jaká peněžní hodnota bude u domácí firmy) je velmi složitá a často se řídí zcela jiným pravidlem než tím, že vyšší "fyzická produktivita" je spojena také s její vyšší "peněžně vyjádřenou produktivitou". Samozřejmě získání detailních dat je velmi obtížné, a proto je zcela logické, že autorka využívá dostupné údaje např. z národních účtů. Některé části práce a uváděné formulace (včetně závěru) však stojí za diskuzi. Autorka pojednává o konkurenceschopnosti české ekonomiky (resp. odvětví). Je však škoda, že porovnává většinou pouze procentní změny produktivity a mezd (náhrad na zaměstnance/zaměstnanou osobu na hodinu), a to v ČR v korunovém vyjádření, a v zahraničí (např. v Německu) v eurech. Bylo by vhodné také porovnat absolutní výši proměnných, a to ve stejné měně. Autorka v této souvislosti jakoby nebrala v úvahu vývoj kurzu české koruny vůči euru, který je jedním z významných faktorů ovlivňující konkurenceschopnost českých výrobců. Pro zahraničního vlastníka je důležité, kolik je česká mzda v eurech, ne kolik je v korunách. V souhrnu jsou české mzdy v eurech vyjádřeny pouze třetinově v porovnání s Německem. Vývoj kurzu také ovlivňuje vývoj hrubé přidané hodnoty, kterou autorka využívá. Např. pokles přidané hodnoty v automobilovém průmyslu v roce 2008 byl částečně ovlivněn i posílením koruny (vnitropodnikové ceny, či ceny subdodavatelů či dokonce i finálních výrobků – např. aut) jsou stanoveny v eurech, a ty se neměnily. Při posílení české měny tak v korunovém vyjádření přidaná hodnota logicky klesá. A mimochodem autorkou zmiňovaná největší automobilka v ČR právě v roce 2008 výrazně navýšila prodej vyrobených aut (a to o 7,1 %). Srovnávání proměnných v PPS a odvozovat z toho pokles konkurenceschopnosti je také velmi diskutabilní. Další otázka je spojena se samotným měřením přidané hodnoty a tudíž i produktivity – resp. v ocenění produkce (a to nemám na mysli to, že se v některých odvětvích měří přidaná hodnota nákladově – v podstatě mzdami/platy). Realizační ceny jsou velmi často dány zahraničními matkami firem v ČR či odběrateli a "domácí" firmy nemohou tuto cenu změnit. Nízké vynucené eurové ceny tak neumožňují vyšší mzdy, pokud firmy neomezí svůj zisk.

Výše zmíněné poznámky lze chápat spíše jako náměty na diskuzi. Vyplývá z nich, že vztah mezi

produktivitou a mzdami je velmi komplikovaný, a působí zde řada faktorů. Některé z nich autorka ve své práci analyzovala, to považuji za velmi cenné, a to také považuji za hlavní vlastní přínos autorky. Práci doporučuji k obhajobě a navrhuji ji hodnotit známkou "výborně".

Otázky: 1) Mohla by autorka vysvětlit, proč při srovnání konkurenceschopnosti české ekonomiky (odvětví), tedy srovnání z pohledu nákladů, používá PPS a ne eurové vyjádření? 2) Jak by autorka reagovala na tvrzení, že řada českých firem vyrábí produkci s vysokou přidanou hodnotou (fyzickou), ale v peněžním vyjádření si ji, např. díky vnitropodnikovým cenám, "přivlastní" zahraniční mateřská firma? 3) Autorka kriticky hodnotí nárůst podílu sociálního pojištění placeného zaměstnavatelem na celkových náhradách na zaměstnance/zaměstnanou osobu. Jeho růst v ČR (a správně autorka uvádí, že způsobený i změnou struktury zaměstnanosti) podle autorky ohrožuje konkurenceschopnost. Opravdu to tak je? Teoreticky, kdyby celkové náklady práce byly konstantní, jen došlo k posílení podílu sociálního pojištění placeného zaměstnavatelem, tak dojde k ohrožení konkurenceschopnosti? Nejde zejména o celkovou výši nákladů práce? Jaká je jejich hodnota v ČR v porovnání s ostatními zeměmi?

Závěr: Diplomovou práci doporučuji k obhajobě.

Navrhovaná výsledná klasifikace práce: **1**

Datum: 23. 1. 2019

doc. Ing. Tomáš Pavelka, Ph.D.
oponent práce